

Advies:

Veiligheidsbeleving in het OV in Brabant

Referentie: 26.15
Adviesdatum: 1 september 2026
Behandeld door: Jaap Goossens Adviseur en Vertegenwoordiger reizigersbelangen ov

Geachte gemeenten, vervoerders en provincie Noord-Brabant,

In het voorjaar van 2026 heeft Reizigersoverleg Brabant (ROB) een onderzoek laten uitvoeren naar de veiligheidsbeleving van reizigers in het openbaar vervoer in Noord-Brabant. Met dit onderzoek is inzicht verkregen in hoe reizigers de veiligheid ervaren tijdens verschillende onderdelen van hun reis, van de route naar de halte tot de busrit en de reis naar de eindbestemming.

Dit advies richt zich nadrukkelijk op de veiligheidsbeleving van reizigers. Veiligheidsbeleving is niet altijd hetzelfde als objectieve veiligheid. Ook op locaties waar relatief weinig incidenten plaatsvinden kunnen reizigers zich onveilig voelen. Voor ROB is dit een relevant gegeven, omdat gevoelens van onveiligheid invloed kunnen hebben op reisgedrag en daarmee op de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek geeft ROB in dit advies een aantal aanbevelingen aan vervoerders, gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Daarbij staat niet de vraag centraal waar problemen ontstaan, maar hoe partijen gezamenlijk kunnen bijdragen aan een veilige en prettige reiservaring voor reizigers.

Veiligheidsbeleving van deur tot deur

Het onderzoek laat zien dat de veiligheidsbeleving in het openbaar vervoer in Brabant over het algemeen positief is. Veel reizigers voelen zich overdag veilig tijdens hun reis en beoordelen ook de veiligheid in de bus positief. Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat de veiligheidsbeleving in de avond- en nachturen aanzienlijk afneemt. Waar overdag 92% van de reizigers zich veilig voelt, bedraagt dit in de avond en nacht nog 47%. Ook op locaties waar minder sociale controle aanwezig is, neemt de veiligheidsbeleving af.

Een veilige reis vraagt daarom niet alleen aandacht voor de busrit, maar ook voor de omgeving daaromheen. Uit het onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat goede verlichting en een overzichtelijke inrichting van de omgeving sterk bijdragen aan een gevoel van veiligheid. ROB ziet hierin een gezamenlijke opgave voor gemeenten, vervoerders en provincie.

Advies vervoerders

Het onderzoek laat zien dat reizigers de veiligheid in de bus over het algemeen positief beoordelen. Tegelijkertijd blijft aandacht voor veiligheidsbeleving belangrijk, met name in de avonduren en op grotere OV-knooppunten. De aanwezigheid van chauffeurs, medewerkers service en veiligheid en andere zichtbare medewerkers draagt niet alleen bij aan de veiligheid, maar ook aan het gevoel van veiligheid van reizigers.

1. ROB adviseert vervoerders blijvend te investeren in zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van medewerkers in het openbaar vervoer. Daarbij vragen wij nadrukkelijk aandacht voor het feit dat concessies zich gedurende de looptijd ontwikkelen. Door groei van het vervoersaanbod kan ook de behoefte aan toezicht en ondersteuning toenemen. Wij adviseren vervoerders daarom periodiek te beoordelen of de beschikbare capaciteit van medewerkers service en veiligheid nog aansluit bij de omvang van de concessie en deze waar nodig evenredig mee te laten groeien.
2. Daarnaast zien wij kansen om reizigers meer mogelijkheden te geven laagdrempelig melding te maken van onveilige situaties. Het rechtstreeks aanspreken van een chauffeur kan voor reizigers soms een drempel vormen, bijvoorbeeld wanneer andere aanwezigen kunnen zien of horen dat een melding wordt gemaakt. ROB adviseert daarom te onderzoeken of een meldvoorziening naar voorbeeld van de NS kan worden toegepast, waarbij reizigers via een berichtendienst discreet melding kunnen maken van overlast of gevoelens van onveiligheid. Een dergelijke voorziening kan reizigers meer handelingsperspectief bieden en bijdragen aan een groter gevoel van veiligheid tijdens de reis.

Advies gemeenten

Uit het onderzoek blijkt dat reizigers zich over het algemeen minder veilig voelen op en rond haltes en stations dan in de bus zelf. Met name in de avonduren en op locaties waar weinig sociale controle aanwezig is neemt de veiligheidsbeleving af. ROB ziet hierin een belangrijke rol voor gemeenten, aangezien een groot deel van de halteomgevingen, stationsgebieden en toegangsroutes onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk openbaar gebied.

Uit het onderzoek blijkt daarnaast dat goede verlichting en een overzichtelijke omgeving volgens reizigers de belangrijkste bijdrage levert aan een gevoel van veiligheid. Omgekeerd kunnen onvoldoende verlichting en een onoverzichtelijke omgeving juist bijdragen aan gevoelens van onveiligheid. ROB ziet hierin een duidelijke kans voor gemeenten om de veiligheidsbeleving van reizigers te versterken.

1. ROB adviseert gemeenten om bij de inrichting, het beheer en het onderhoud van halteomgevingen, stationsgebieden en toegangsroutes nadrukkelijk aandacht te besteden aan veiligheid en veiligheidsbeleving. Daarbij kan gedacht worden aan een combinatie van voldoende verlichting, een nette, schone en goed onderhouden openbare ruimte, het voorkomen van onoverzichtelijke situaties door begroeiing of objecten en het waar mogelijk aanbieden van passende voorzieningen bij haltes, zoals fietsparkeervoorzieningen en camerabewaking. Relatief eenvoudige maatregelen kunnen een groot verschil maken voor de

manier waarop reizigers een halte of looproute ervaren. Bovendien profiteren niet alleen OV-reizigers van dergelijke investeringen, maar ook andere gebruikers van de openbare ruimte.

2. Daarnaast adviseert ROB gemeenten om veiligheidsbeleving niet alleen vanuit beleid en beheer te benaderen, maar ook vanuit de ervaringen van reizigers. ROB beschikt over een Brabant-brede werkgroep 'Veiligheid in het OV' en denkt graag mee over vraagstukken rondom halteomgevingen, stationsgebieden en toegangsroutes. Het betrekken van reizigerservaringen kan bijdragen aan maatregelen die beter aansluiten bij de dagelijkse praktijk van OV-gebruikers.

Advies provincie Noord-Brabant

Uit het onderzoek blijkt dat reizigers zich in het buitengebied over het algemeen minder veilig voelen dan in dorpskernen en steden. ROB ziet hierin een belangrijk aandachtspunt voor de provincie Noord-Brabant, aangezien een deel van de OV-infrastructuur zich bevindt langs provinciale wegen en op locaties buiten de bebouwde kom.

1. ROB adviseert de provincie om bij de aanleg of renovatie van provinciale haltes nadrukkelijk aandacht te besteden aan veiligheidsbeleving. Uit het onderzoek blijkt dat verlichting voor reizigers een erg belangrijke factor is die bijdraagt aan een gevoel van veiligheid. ROB adviseert de provincie daarom om verlichting een prominente plaats te geven binnen projecten rondom provinciale haltes en halteomgevingen. In combinatie met overzichtelijke wachtlocaties en veilige looproutes kan dit bijdragen aan een aanzienlijk prettiger veiligheidsgevoel voor reizigers. Dergelijke investeringen komen bovendien niet uitsluitend ten goede aan OV-reizigers, maar kunnen ook bijdragen aan de leefbaarheid, toegankelijkheid en het veiligheidsgevoel van andere gebruikers van de openbare ruimte.
2. Tot slot adviseert ROB de provincie om gedurende de looptijd van een concessie structureel te toetsen of de capaciteit van medewerkers service en veiligheid nog aansluit bij de omvang van een concessie. Wanneer het vervoersaanbod groeit, het aantal dienstregelingsuren toeneemt en meer reizigers gebruikmaken van het openbaar vervoer, ligt het voor de hand dat ook de benodigde capaciteit op het gebied van sociale veiligheid wordt herijkt. Deze afweging verdient volgens ROB nadrukkelijk aandacht bij uitbreidingen van het vervoersaanbod en andere ontwikkelingen die van invloed zijn op het gebruik van het openbaar vervoer.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Reizigers delen hun reis niet op naar verantwoordelijkheden van vervoerders, gemeenten of provincie. Zij ervaren hun reis als één geheel. Een veilige reis begint niet bij het instappen in de bus en eindigt niet bij het uitstappen, maar omvat de volledige reis van deur tot deur.

Het onderzoek laat zien dat de veiligheidsbeleving in het openbaar vervoer in Brabant over het algemeen positief is. Tegelijkertijd zijn er volgens reizigers kansen om de veiligheidsbeleving verder te versterken, met name op en rond haltes, stations en toegangsroutes en tijdens de avonduren.

ROB benadrukt dat het versterken van de veiligheidsbeleving vraagt om een gezamenlijke inspanning van alle betrokken partijen. Vanuit haar Brabant-brede werkgroep Veiligheid in het OV draagt ROB hier actief aan bij en denkt zij graag mee over vraagstukken die raken aan de veiligheidsbeleving van reizigers.

Wij ontvangen graag uiterlijk 6 oktober (zes weken na ontvangst) uw inhoudelijke reactie op dit advies over veiligheidsbeleving in het OV in Brabant. Voor verdere toelichting kunt u contact opnemen met Jaap Goossens, Adviseur/ Vertegenwoordiger reizigersbelangen. ROB publiceert dit advies na 15 september op www.reizigersoverlegbrabant.nl.

Met vriendelijke groet,

Maruška Lestrade-Brouwer
Voorzitter, Reizigersoverleg Brabant